

Nicaragua: Ny lov om begrensning av ytringsfriheten

- Hvilken ny lov om cyberkriminalitet ble vedtatt høsten 2020?
- Hvilke handlinger rammes av loven?
- Har noen blitt dømt etter den nye loven?

Kort om kildebruk i responsen

Denne responsen baserer seg mye på e-poster og meldingsutvekslinger med Tiziano Breda. Han er medarbeider i International Crisis Group og bosatt i Mellom-Amerika. Han har svært god innsikt i situasjonen i Nicaragua. Landinfo har også innhentet informasjon fra en representant for en internasjonal menneskerettighetsorganisasjon i Mexico City. Organisasjonen ønsker å være anonym.

I tillegg har Landinfo brukt informasjon fra åpne kilder. Blant annet artikler fra den nicaraguanske avisen Confidencial og informasjon fra den internasjonale menneskerettighetsorganisasjonen Human Rights Watch (HRW).

Nye lover som begrenser ytringsfriheten

Den sandiniststøttede majoriteten i Nicaraguas nasjonalforsamling vedtok en ny lov om cyberkriminalitet den 27. oktober 2020.

Lovforslaget, som fikk tilslutning fra 70 av de 91 lovgiverne som var til stede i den lovgivende forsamlingen, har utløst kritikk fra opposisjonsaktivister og medieorganisasjoner. Kritikken går ut på at loven vil kriminalisere journalistikken og det frie ord (Lopez 2020). To sentrale kilder viser til at denne loven i tillegg til fremmedagentloven, som ble vedtatt 15. oktober 2020, begge er med på å begrense befolkningens ytringsfrihet (Munguía 2021; Breda, e-post januar 2021).

Målsettingen med fremmedagentloven er å kontrollere/stenge frivillige organisasjoner som mottar pengestøtte fra utlandet. Hvis de ikke registrerer seg

som fremmed agent, kan de bli pålagt å betale bøter, stå i fare for å miste sin registrering og få eiendommer konfiskert (Munguía 2021; HRW 2020).

Denne responsen omhandler kun cyberkriminalitetsloven.

Hvilke handlinger rammes av cyberkriminalitetsloven og hva er straffenivået?

Cyberkriminalitetsloven omtales også som Ley de Mordaza. Ley de Mordaza betyr en lov som kan straffe ytringer, informasjonsutveksling og deltakelse i demonstrasjoner. Dette er aktiviteter som tidligere var lovlige, men som med en slik lov blir begrenset (Wikipedia 2020).

Cyberkriminalitetsloven straffer handlinger som spredning av falske og fordreiede nyheter, og spredning av konfidensiell informasjon fra myndighetene (Munguía 2021).

Artikkel 30 i loven sier følgende (Ley Especial de Cibercriminos 2020):

- Personer som publiserer eller sprer falsk og/eller uriktig informasjon, som fører til frykt og uro, vil bli straffet med 2–4 års fengsel og 300–500 dagbøter¹.
- Hvis publisering eller formidling av falsk og/eller uriktig informasjon skader æren, prestisjen eller omdømmet til en person eller vedkommendes familie, vil det bli idømt en straff på 1–3 års fengsel og 150–350 dagbøter.
- De som oppfordrer til hat, eller som utfordrer offentlig orden, helse, økonomisk stabilitet eller øverste myndighet, vil bli straffet med 3–5 års fengsel og 500–800 dagbøter.

Hva ligger i lovens ordlyd og hvilken type informasjon er omfattet av loven?

Det er en generell bekymring for at cyberkriminalitetsloven vil bli brukt til å ramme personer myndighetene anser som illojale mot regimet. Loven er med på å begrense befolkningens ytringsfrihet. Ekspertene i konstitusjonell lovgivning advarer mot at loven vil komme til å bli brukt selektivt overfor innbyggere og organisasjoner som myndighetene anser som «brysomme» (Munguía 2021; Confidencial 2021). Lovens mål er å kriminalisere utøvelsen av journalistyrket i landet, ifølge den nicaraguanske organisasjonen av uavhengige journalister og kommunikatorer (PCIN) (Havana Times 2020).

Hva som er å anse som falske/uriktige nyheter og konfidensiell informasjon er basert på regimets skjønn. Loven blir sett på som et middel for å bringe befolkningen til taushet og for å stoppe protestene mot regimet (Munguía 2021). Både Tiziano Breda (e-post, januar 2021) og en internasjonal

¹ I loven henvises det til *días multa* (dagbøter). Ifølge Tiziano Breda er det ingen som med sikkerhet vet hva dette betyr, om bøtene vil bli beregnet ut ifra arbeidsinntekt eller minimumslønn i Nicaragua. Det er høyst uklart hva dagbøter i realiteten betyr (meldingsutveksling, februar 2021).

menneskerettighetsorganisasjon (telefonsamtale, februar 2021) viser til at loven er svært vag og at rommet for tolkninger av loven er svært vidt.

Hvordan loven vil bli tolket i fremtiden og hvilke typer ytringer som kan føre til fengslinger, er et åpent spørsmål, ifølge Breda. Breda understreker at loven ikke viser til «kritikk» av myndighetene, men til «falske» eller «uriktige» nyheter, noe som av mange leses som et angrep på kritiske ytringer. Breda kommer med et eksempel på hva som kan være «falske» nyheter: Hvis en journalist gjennom sine undersøkelser kommer til et visst antall som har dødd av covid-19, mens myndighetene underrapporterer om tallene, kan journalistens informasjon sees som falske/uriktige nyheter, og journalisten kan bli dømt for å gi falske/uriktige opplysninger (Breda, e-post januar 2021).

Også før denne loven kom, har journalister og andre som har vært politisk uenige med regimet vært utsatt for vilkårlige arrestasjoner. Lokale organisasjoner og medier rapporterer allerede om systematisk trakassering av dem som anses som kritikere av regimet, og journalister har fått flere anklager mot seg, ifølge en internasjonal menneskerettighetsorganisasjon (e-post, januar 2021). Organisasjonen ser ikke bort ifra at den nye loven kan føre til enda flere trakasseringer fra myndighetenes side. Den internasjonale menneskerettighetsorganisasjonen mener en kan frykte for at loven kan bli brukt mot journalister, men også mot andre som ytrer seg kritisk. Siden rettssystemet ikke er uavhengig, kan myndighetene bruke loven for å straffe dem som hever stemmen (e-post, januar 2021).

Trolig vil også ytringer på sosiale medier kunne bli rammet av den nye cyberkriminalitetsloven. Dette er noe menneskerettighetsmiljøet frykter, men det er ingen som vet hvordan loven vil bli brukt (internasjonal menneskerettighetsorganisasjon, telefonsamtale februar 2021).

Kan personer som videreformidler informasjon skrevet av andre, også bli straffet etter loven?

Personer som videreformidler informasjon som er omfattet av artikkel 30, kan også bli straffet, ifølge Breda. Breda viser til lovens ordlyd om å publisere og å spre såkalt falsk informasjon (e-post, januar 2021).

Kan personer som befinner seg i utlandet og publiserer informasjon, bli straffeforfulgt etter artikkel 30 i loven?

Innledende i loven sier artikkel 2 at loven omfatter både dem som begår forbrytelsene innenfor og utenfor landets grenser (Ley especial de ciberdelitos 2020). Ifølge Tiziano Breda vil det komme an på utleveringsavtaler mellom ulike land hvorvidt en person kan bli utlevert til Nicaragua, og dermed om vedkommende blir straffeforfulgt etter ikke (e-post, januar 2021).

Har loven tilbakevirkende kraft slik at den gjelder informasjon som tidligere har blitt publisert eller sirkulert?

Loven har ikke tilbakevirkende kraft (Breda, e-post januar 2021).

Har loven blitt tatt i bruk? Har personer blitt dømt etter cyberkriminalitetsloven?

Landinfo har ikke funnet informasjon om at personer har blitt anklaget eller dømt etter den nye cyberkriminalitetsloven. Heller ikke de muntlige kildene Landinfo har vært i kontakt med, kjenner til at loven har blitt tatt i bruk (Breda, epost januar 2021; internasjonal menneskerettighetsorganisasjon, e-post januar 2021).

Landinfo vil bemerke at loven først trådte i kraft 1. januar 2021, og at det foreløpig er for tidlig å si hvordan loven vil bli brukt.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Confidencial (2021, 1. januar). Ortega's "Gag Law" Takes Effect in Nicaragua. *Confidencial*.

Tilgjengelig fra <https://confidencial.com.ni/english/ortegas-gag-law-takes-effect-in-nicaragua/> [lastet ned 25. januar 2021]

Havana Times (2020, 30. desember). Nicaragua's "Gag Law" Takes Force. *Havana Times*.

Tilgjengelig fra <https://havanatimes.org/news/nicaraguas-gag-law-takes-force/> [lastet ned 25. januar 2021]

HRW, dvs. Human Rights Watch (2020, 8. oktober). *Nicaragua: Ortega Tightening Authoritarian Grip*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2020/10/08/nicaragua-ortega-tightening-authoritarian-grip#> [lastet ned 26. januar 2021]

- Ley especial de cibercrimes (2020, 27. oktober). Tilgjengelig fra [http://legislacion.asamblea.gob.ni/normaweb.nsf/\(\\$All\)/803E7C7FBCF44D7706258611007C6D87?OpenDocument](http://legislacion.asamblea.gob.ni/normaweb.nsf/($All)/803E7C7FBCF44D7706258611007C6D87?OpenDocument) [lastet ned 22. januar 2021]
- Lopez, I. (2020, 27. oktober). Nicaragua passes bill criminalizing what government considers fake news. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/nicaragua-politics/nicaragua-passes-bill-criminalizing-what-government-considers-fake-news-idUSL1N2HI2WG?edition-redirect=in> [lastet ned 26. januar 2021]
- Munguía, I. (2021, 18. januar). Legalizan cadena perpetua y el orteguismo completa tridente de leyes punitivas. *Confidencial*. Tilgjengelig fra <https://confidencial.com.ni/legalizan-cadena-perpetua-y-el-orteguismo-completa-tridente-de-leyes-punitivas/> [lastet ned 21. januar 2021]
- Wikipedia. *Ley mordaza* (sist endret 19. november 2020). Tilgjengelig fra https://es.wikipedia.org/wiki/Ley_mordaza [lastet ned 22. januar 2021]

Muntlige kilder

- Breda, Tiziano. E-post 21. januar 2021, meldingsutveksling 10. februar 2021. Tiziano er medarbeider i den internasjonale tenketanken International Crisis Group og kjenner Nicaragua svært godt.
- Internasjonal menneskerettighetsorganisasjon. E-post 28. januar 2021, telefonsamtale 4. februar 2021. Organisasjonen har et kontor i Mexico City og følger menneskerettighetssituasjonen i Nicaragua tett.

© Landinfo 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.